

ส่วนที่ ๕
ใบความรู้
รายวิชาเพิ่มเติม
หน้าที่พลเมือง ๖
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ...▶

ใบความรู้

เรื่อง ทฤษฎีใหม่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗ หลักการทรงงาน: องค์รวม

ผลการเรียนรู้

๕. ปฏิบัติตนตามพระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

คำชี้แจง

ครูให้นักเรียนอ่านใบความรู้ จากนั้นสรุปข้อคิดที่ได้จากใบความรู้

ทฤษฎีใหม่

ความเป็นมาและแนวคิดทฤษฎีใหม่

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติบรมราชาภิเษกเป็นต้นมา พระองค์ได้ทรงทุ่มเทพระวรกายและพระสติปัญญาร่วมทุกข์ร่วมสุขกับพสกนิกรของพระองค์ และบำเพ็ญพระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงประโยชน์สุขของพสกนิกรเป็นที่ตั้ง ใช้หลักคุณธรรมและความรู้ความเข้าใจในหลักวิชา ความชำนาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสังคมของแต่ละพื้นที่เป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนา

จากพระบรมราโชวาทและพระราชดำริของพระองค์นับตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ เป็นต้นมา จะพบว่าพระองค์ท่านได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนามนแนวคิดพึ่งตนเองเพื่อให้เกิดความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ของคนส่วนใหญ่ โดยใช้หลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อีกทั้งยังทรงเตือนสติคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนที่ต้องตามหลักวิชา และการมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีวิต ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นที่รู้จักกันดีภายใต้ชื่อว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงศึกษา ค้นคว้า ทดลองเกี่ยวกับงานด้านการเกษตรด้วยพระองค์เองมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และทรงพบว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเกษตรกรซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีปัญหาลึกที่สำคัญคือ การขาดแคลนน้ำเพื่อเกษตรกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เกษตรที่อาศัยน้ำฝน ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในเขตที่มีฝนค่อนข้างน้อยและส่วนมากเป็นนาข้าวและพืชไร่ ซึ่งสามารถทำการเพาะปลูกได้ปีละครั้งในช่วงฤดูฝนเท่านั้น และมีความเสี่ยงกับความเสียหายอันเนื่องมาจากความแปรปรวน

ของดิน ฟ้า อากาศ และฝนทิ้งช่วง แม้จะขุดบ่อหรือสระเก็บน้ำก็ยังมีปัญหาน้ำไม่พอใช้ และระบบการปลูกพืชไร่ส่วนใหญ่จะปลูกพืชชนิดเดียว จึงมีพระราชดำริเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ พระราชดำริดังกล่าวก่อให้เกิดทฤษฎีใหม่ ซึ่งถือเป็นหลักในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรกรรมในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด แนวทางการดำเนินงานตามทฤษฎีใหม่มี ๓ ขั้น คือ

ขั้นที่ ๑ การผลิต

ขั้นที่ ๒ การรวมพลังในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์

ขั้นที่ ๓ การติดต่อประสานงานเพื่อจัดหาทุนหรือแหล่งเงิน

การดำเนินงานในขั้นแรกเป็นขั้นที่สำคัญที่สุด โดยในขั้นแรกจะเป็นการจัดสรรที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน โดยเฉลี่ยเกษตรกรถือครองที่ดินประมาณ ๑๐-๑๕ ไร่ ให้แบ่งที่ดินที่มีเป็น ๔ ส่วนในอัตราส่วน ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐ ไร่ ให้แบ่งตามพื้นที่ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง ร้อยละ ๓๐ ขุดสระเก็บกักน้ำในฤดูฝนและเสริมการปลูกพืชในฤดูแล้ง

ส่วนที่สอง ร้อยละ ๓๐ ปลูกข้าว เนื่องจากคนไทยบริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก

ส่วนที่สาม ร้อยละ ๓๐ ปลูกพืชผลไม้ ไม้ยืนต้น พืชผัก สมุนไพร เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน และจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

ส่วนที่สี่ ร้อยละ ๑๐ เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ และโรงเรือนอื่น ๆ

การดำเนินการตามทฤษฎีใหม่เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนมีกินตามอัตภาพ และสามารถเลี้ยงตนเองได้

ที่มา: หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน เศรษฐศาสตร์ ม. ๑ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ...▶

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง เบื้องหลังการก่อตั้งลูกเสืออเมริกัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑ ข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบในห้องเรียนและโรงเรียน

ผลการเรียนรู้

๖. ปฏิบัติตนและแนะนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบของห้องเรียนและโรงเรียน
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

คำชี้แจง

ครูอ่านใบความรู้ให้นักเรียนฟัง จากนั้นสรุปข้อคิดที่ได้จากใบความรู้

เบื้องหลังการก่อตั้งลูกเสืออเมริกัน

คำวันหนึ่งในฤดูหนาวเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒ (ค.ศ. ๑๙๐๙) ที่ใจกลางกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ มีหมอกลงจัดมากจนมองเห็นทางข้างหน้าได้ไม่กี่ฟุต นักธุรกิจอเมริกันจากเมืองชิคาโก ชื่อวิลเลียม ดี. บอยซ์ (William D. Boyce) เดินทางมาอยู่ในหมอกหนาที่บเขาหยุดอยู่ใต้เสาไฟส่องถนนอย่างสิ้นหวัง ไม่รู้จะออกจากกลุ่มอาคารเก่า ๆ ที่ล้อมตัวไปได้อย่างไร

เด็กชายอายุราว ๑๓ ปีคนหนึ่งเดินมาหาแล้วถามว่า “จะให้ผมช่วยอะไรลุงได้บ้างไหมครับ”

นายบอยซ์ตอบไปทันทีว่า “ต้องการให้ช่วยแนะเจ้าหนู ลุงจะไปศูนย์ธุรกิจกรุงลอนดอน แต่หลงทางเดินวนมาหลายรอบแล้วไม่เจอสักที ช่วยชี้ทางไปให้หน่อยได้ไหมละ”

เด็กน้อยตอบทันทีว่า “ค่อนข้างจะไกลและเลี้ยวหลายหนหน่อยนะครับ เพราะแถวนี้มีถนนตันหลายสาย ถ้าผมบอกไปเดี๋ยวลุงก็ไปหลงกลางทางอีก เอาอย่างนี้ดีกว่า ผมจะเดินพาลุงไปถึงที่นั่นเอง เพราะผมรู้จักทางลัดที่จะไปได้เร็ว”

สิบนาที่ต่อมาเด็กน้อยพามาถึงสถานที่ที่ต้องการ นายบอยซ์ควักเงินให้รางวัล แต่เด็กน้อยตอบว่า “ผมรับเงินไม่ได้ครับ ผมเป็นลูกเสือ ลูกเสือมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ”

นายบอยซ์แปลกใจ แล้วถามว่า “ลูกเสือ คืออะไร และทำอะไรกันนะ”

เด็กน้อยขูสามนิ้วเป็นรหัสลูกเสือ แล้วอธิบายหลักการของลูกเสือที่คิดค้นขึ้นในอังกฤษ โดยลอร์ด เบเดน-โพเอลล์ และจุดที่อยู่ของสำนักงานใหญ่ของลูกเสือในกรุงลอนดอนให้

วันต่อมานายบอยซ์เดินทางไปที่สำนักงานลูกเสืออังกฤษ พบกับเจ้าหน้าที่ซึ่งได้อธิบายหลักการวิธีการของลูกเสืออย่างละเอียด

เมื่อนายบอยซ์กลับไปประเทศสหรัฐอเมริกา เขาได้ชักชวนคนรู้จักทำการก่อตั้งคณะลูกเสืออเมริกันขึ้นเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๕๓ (ค.ศ. ๑๙๑๐) โดยมีค่ายลูกเสือแห่งแรกที่ทะเลสาบจอร์จ กรุงนิวยอร์ก ต่อมากิจการลูกเสืออเมริกันก็เผยแพร่ไปทั่วประเทศ ไม่มีใครทราบชื่อของลูกเสือที่ช่วยนำทางให้นายบอยซ์ในครั้งนั้น เพราะเขาไม่ได้บอกชื่อไว้ แต่คุณความดีของเขายังจารึกอยู่ในใจลูกเสืออเมริกันหลายล้านคน เพราะการกระทำ ความดีของเขาเพียงครั้งเดียว ได้นำกิจการลูกเสือมาสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา

ที่มา: ดร.อาทร จันทวิมล. กิจการรมลูกเสือเพื่อการพัฒนา

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ...▶

ใบความรู้ที่ ๒

เรื่อง แร้งหลงอำนาจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒ การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี

ผลการเรียนรู้

๗. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจในกิจกรรมของห้องเรียนและโรงเรียน
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

คำชี้แจง

ครูอ่านใบความรู้ให้นักเรียนฟัง จากนั้นสรุปข้อคิดที่ได้จากใบความรู้

แร้งหลงอำนาจ

ณ บริเวณบึงน้ำใหญ่ที่อุดมไปด้วยฝูงปลาจำนวนมากแห่งหนึ่ง มีต้นไม้อันร่มรื่นปกคลุมรอบ ๆ บึงน้ำให้เย็นฉ่ำ ภายใต้ท้องฟ้าที่สดใสในยามเช้า เหล่านกนางนวล นกกระยาง และนกอื่น ๆ นับร้อยตัว โผบินบินโฉบเฉี่ยวไปมาเหนือบึงน้ำเพื่อหาอาหารด้วยความคึกคัก

สรรพสัตว์ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ใหญ่หรือสัตว์เล็กที่อาศัยอยู่ในบริเวณบึงที่สงบสุขร่มรื่นนี้ ต่างดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข พวกมันไม่เคยทะเลาะเบาะแว้งกันเลย บรรดานกทั้งหลายต่างมีความสามัคคีและพึ่งพาอาศัยกันมาช้านาน

เช้านี้ปีกขาวแม่นกนางนวลวัยสาว ทักทายชายาวแม่นกกระยาง ขณะหาอาหารให้ลูก ๆ ของตน

“ชายาว วันนี้เธอหาอาหารให้ลูก ๆ เธอได้เยอะไหม?” เสียงปีกขาวเอ่ยปากถามชายาวด้วยความห่วงใย

“ขอบคุณนะปีกขาวที่เป็นห่วง วันนี้ฉันหาอาหารได้เยอะเลยจ๊ะ... ฉันคิดว่าจะหาอาหารอีกสักครู่ก็จะกลับรังเอาไปป้อนให้ลูกแล้วละ”

ว่าแล้วนกทั้งคู่มิก็บินกลับรัง

ขณะที่บรรดาฝูงนกทั้งหลายต่างบินหาอาหารกันอย่างเพลิดเพลินอยู่นั้น มองไกลออกไปบนท้องฟ้าอีกด้านหนึ่งมีเจ้าตัวเหม็นนกแร้งเกรงที่หิวโซตัวหนึ่งกำลังบินตรงมาที่บึงน้ำเพื่อหวังจะมาหาอาหารในบึงนี้เช่นกัน

มันบินเข้ามาใกล้แม่นกทั้งสอง โดยที่นกทั้งคู่ไม่ทันได้ระวังตัว แร้งตัวเหม็นก็ใช้ปากชนและใช้ปากจิกตึงปลาที่เจ้าชายาวคาบเอาไว้

“ระวัง!...ชายาว” แม่นกนางนวลแผดเสียงร้องเตือนแม่นกกระยางด้วยความตกใจ ชายาวถูกแรงตัวเหวี่ยงชนอย่างแรง ร่างของชาวยาวลอยละลือตกลงมาสู่พื้นดิน มันร้องขอความช่วยเหลือด้วยเสียงที่แผ่วเบาได้เพียง ๒-๓ คำ ก็สิ้นใจ

แรงตัวเหวี่ยงไม่ยอมหยุดการกระทำอยู่แค่นั้น มันยังทำร้ายนกตัวอื่นอีกหลายตัว เพื่อต้องการแสดงว่าตนเองยิ่งใหญ่และไม่เกรงกลัวใคร แม่นกนางนวลปีกขาวเห็นเหตุการณ์โดยตลอด แต่มันตัวเล็กเกินกว่าที่จะให้ความช่วยเหลือใด ๆ แม่นกนางนวลบินหนีไปรวมกลุ่มกับนกตัวอื่น ๆ ที่รอดชีวิตมาได้ นกนับร้อย ๆ ตัวมารวมตัวกันที่บริเวณอีกด้านหนึ่งของบึงน้ำ กลุ่มที่อยู่ในอารมณโกรธแค้นก็คิดวางแผนที่จะไปแก้แค้นนกแรงตัวเหวี่ยง ส่วนกลุ่มที่อยู่ในอารมณกลัวก็วางแผนจะอพยพหนีไปหากินที่อื่น เหตุการณ์จึงดูสับสนวุ่นวายไปหมด แม่นกนางนวลปีกขาวรู้สึกเสียใจและหดหู่มากกับเรื่องที่เกิดขึ้น มันจึงตัดสินใจบินไปหาพญาอินทรีผู้เฒ่าคุณธรรม ซึ่งบรรดานกทั้งหลายให้ความเคารพนับถือ แม่นกนางนวลเล่าเรื่องทั้งหมดให้พญาอินทรีฟัง และขอความช่วยเหลือ

เมื่อพญาอินทรีทราบเรื่อง จึงบินไปที่บึงน้ำเพื่อพบแรงตัวเหวี่ยงเพราะพญาอินทรีคิดว่าแรงตัวเหวี่ยงคงจะฟังคำพูดของตนบ้าง แต่เมื่อพญาอินทรีไปถึงกลับถูกแรงตัวเหวี่ยงแสดงความมโหฬารไม่เกรงกลัวพญาอินทรีเลยแม้แต่น้อย แรงตัวเหวี่ยงกล่าวด้วยถ้อยคำที่อวดดีว่า

“ท่านพญาอินทรี... ฉันว่าท่านกลับไปพักผ่อนให้สบายใจเถอะ ท่านปกครองบึงนี้มาก็นานมากพอสมควรแล้ว ท่านแก่เกินกว่าจะเป็นผู้นำของนกในบึงนี้แล้วละ ท่านรู้ไว้นะ ผู้ที่จะเป็นผู้นำได้ต้องมีอำนาจ ต้องมีความเด็ดขาด นกแก่อะไรท่านไม่มีใครฟังแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งฉัน รู้ไว้ด้วยว่า...ผู้ที่จะเป็นหัวหน้าปกครองนกในบึงนี้ต่อไป ต้องเป็นฉัน ...ต้องเป็นฉันเท่านั้น ฮ่า...ฮ่า...ฮ่า...” แรงตัวเหวี่ยงหัวเราะเยาะพญาอินทรีด้วยเสียงอันดัง

บรรดานกน้อยใหญ่ที่กำลังบินล่อมบึงเพื่อเฝ้ารอดูเหตุการณ์ต่างส่งเสียงร้องอื้ออึง เจ้าปีกขาวแม่นกนางนวลตะโกนเสียงดังให้ทุกตัวเงียบ นางกล่าวว่า

“พวกท่านทั้งหลาย ท่านคงเห็นแล้วใช่ไหมว่า...ไอ้แรงตัวเหวี่ยงนี้มันประกาศตัวว่าจะมาเป็นหัวหน้าของพวกเรา พวกท่านจะยอมไหม?” เสียงนกทั้งหลายต่างโห่ไล่แรงตัวเหวี่ยงกันแซ่ เสียงนกกินปลาตะโกนดังออกมาจากกลุ่มว่า

“พวกเราไม่เอาหัวหน้าที่ใช้แต่กำลังข่มเหงตัวอื่นหรอก ออกไป ออกไปจากบึงน้ำของพวกข้าเดี๋ยวนี้ ก่อนที่พวกข้าทั้งหมดจะไล่จิกท่านให้ตาย พวกข้ามีเป็นร้อย ๆ ตัว ลำพังท่านตัวเดียวสู้อะไรพวกข้าไม่ได้หรอก”

แรงตัวเหวี่ยงไม่ฟัง มันโกรธนกกินปลามาก และต้องการจะสั่งสอนนกกินปลา มันไล่จิกนกกินปลาและนกในบึงน้ำบาดเจ็บล่าถอยไปหลายตัว

พญาอินทรีหมดความอดทนกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มันไม่อาจปล่อยให้นกในบึงน้ำบาดเจ็บ หรือล้มตายได้อีก มันกางปีกกระพือบินขึ้นไปบนท้องฟ้าจิกแรงตัวเหินตกลงมายังพื้นดิน แต่แรงตัวเหินยังไม่ตายในทันที

พญาอินทรีพูดกับแรงตัวเหินก่อนสิ้นใจว่า “ถือเป็นโชคร้ายของเจ้าแท้ ๆ เจ้ายังไม่มีโอกาสเป็นผู้นำของนกทั้งหลายในบึงนี้ เพราะความโง่ที่ไม่รู้เลยว่า ผู้นำที่ดีเขาเป็นกันอย่างไร เจ้าไม่รู้จักรักการเสียสละ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ไม่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เห็นแก่ประโยชน์ของตนแต่ฝ่ายเดียว เจ้าไม่มีความเป็นมิตรกับใคร คิดแต่จะใช้กำลังวางอำนาจกับผู้อื่น แล้วจะมีใครที่ไหนให้เจ้าเป็นผู้นำของเขาได้ละ”

แรงตัวเหินได้ฟังพญาอินทรีพูดจบมันก็หมดลมสิ้นใจตายไปในทันที

เมื่อแรงตัวเหินตายไป พญาอินทรีประกาศกับนกทั้งหลายว่าต้องการลาออกจากตำแหน่งผู้นำ เพราะอายุมากแล้ว ขอให้บรรดานกทั้งหลายหาผู้นำตัวใหม่ตามวิธีการของกลุ่มเอง พญาอินทรีได้ขอให้นกทั้งหลายใช้บทเรียนจากเรื่องที่เกิดขึ้นไปค้นหาผู้นำตัวใหม่เป็นผู้ดูแลอาณาบริเวณนี้ให้อุดมสมบูรณ์เป็นที่ทำมาหากินของสรรพสัตว์ทั้งหลายตลอดไป...

ที่มา: ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. นิทานวิถีประชาธิปไตย ดอต คอม เล่ม ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ...▶

ใบความรู้

เรื่อง สนุกสนานงานประเพณี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘ ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในประเทศไทย (๑)

ผลการเรียนรู้

๘. ยอมรับความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในประเทศไทย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติและพึงพาซึ่งกันและกัน

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

คำชี้แจง

ครูอ่านเรื่อง สนุกสนานงานประเพณี ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นและเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

“สวัสดีค่ะ ดิฉันเป็นตัวแทนกลุ่มที่ ๑ วันนี้ขอนำเสนอประเพณีปอยส่างลอง ซึ่งเป็นประเพณีของภาคเหนือค่ะ” นากกล่าวนำ

“ปอยส่างลอง เป็นประเพณีงานบวชลูกแก้วของชาวไทยใหญ่ ในภาคเหนือของไทย จัดในระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายนของทุกปี ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา คำว่า ‘ปอยส่างลอง’ มาจาก ๓ คำด้วยกัน คือ ‘ปอย’ แปลว่า งาน ‘ส่าง’ แปลว่า สามเณร และคำว่า ‘ลอง’ มาจากคำว่า อะลอง แปลว่า พระโพธิสัตว์ และอาจหมายถึงเจ้าชายได้ด้วย ชาวไทยใหญ่เชื่อกันว่า ถ้าได้บวชลูกเป็นสามเณร จะได้อันสงส์ ๘ กัลป์ และในวันนี้เราได้สัการีการแต่งกายในงานปอยส่างลองมาให้ดูค่ะ”

เมื่อนักเรียนนำจบ ชานนท์ซึ่งนั่งหลบอยู่หลังห้อง จึงออกมาโดยมีเพื่อนผู้ชายแบกชานนท์ไว้บนบ่า เพื่อน ๆ ต่างหัวเราะไปตาม ๆ กัน ชานนท์ใช้ผ้าแพรสีโพกศีรษะเหมือนชาวไทยใหญ่โบราณ ประดับประดาตกแต่งด้วยขนนกหลากหลายสี สวมชุดที่ทำด้วยกระดาษสีทอง สวมเสื้อและผ้าโสร่งสีชมพูฉูดฉาด ที่มีสวมแหวนทุกนิ้วและใส่สร้อยลูกปัดเต็มคอ ทาแป้งและเขียนคิ้วทาปากอย่างสวยงาม

“พิธีปอยส่างลองกินเวลาประมาณ ๓ วัน วันแรก เรียกว่า ‘วันรับส่างลอง’ เจ้าภาพและบรรดาญาติพี่น้องจะพาเด็กไปวัดเพื่อแต่งตัว โดยมีสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คือ ‘จ้อง’ หรือมวยผมของบรรพบุรุษที่ได้เก็บรักษาไว้สำหรับลูกหลานในตระกูล หลังจากที่แต่งตัวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่างลองจะอาราธนาศีล พระสงฆ์กล่าวคำสั่งสอน แล้วจึงเคลื่อนขบวนไปทำพิธีขอขมาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้านและญาติมิตร โดยมีพี่เลี้ยงคอยแบกส่างลองไว้บนบ่า บรรดาญาติมิตรจะโปรยข้าวตอกดอกไม้ให้พร

วันที่สอง ตอนเช้ามีพิธีแห่เครื่องไทยทานไปถวายหน้าพระพุทธรูปที่วัด จากนั้นจึงเลี้ยงอาหารผู้มาร่วมงาน พ่อแม่จะทำพิธีป้อนอาหาร และทำบายศรีสู่ขวัญผูกข้อมือส่งลง

วันที่สาม เป็นวันบรรพชา การทำพิธีมีที่วัดและมีการอ่านหนังสือธรรมะเป็นภาษาไทยให้ผู้ร่วมงานฟัง เมื่อได้เวลาเพล จึงถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ และถึงเวลาบ่ายจึงเริ่มทำพิธีบรรพชาเป็นสามเณร กลุ่มของดิฉันขอจบรายงานเพียงเท่านี้ สวัสดีค่ะ”

ทุกคนปรบมือให้กลุ่มของนภา ครุณน้ำหวานจึงเชิญกลุ่มต่อไป

“สวัสดีค่ะ ดิฉันเป็นตัวแทนกลุ่มที่ ๒ ออกมารายงานเรื่อง ประเพณีตักบาตรเทโว ซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญของภาคกลางค่ะ” นลินออกมาพูดน้ำเสียงแจ่มใส

“ประเพณีตักบาตรเทโว นิยมทำกันในช่วงเวลาออกพรรษา คำว่า ‘เทโว’ ย่อมาจาก ‘เทโวโรหนะ’ หมายถึง การเสด็จลงมาจากเทวโลก เป็นวันที่พระพุทธเจ้าเสด็จกลับลงมายังโลกมนุษย์ หลังจากที่ได้โปรดพุทธมารดาเสร็จ และจำพรรษาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์”

เมื่อกล่าวถึงตอนนี้ ผู้แสดงบทบาทสมมติเดินออกมา บ้างแต่งตัวเป็นเทวดา บ้างแต่งตัวเป็นสัตว์นรกร้องโหยหวนด้วยความเจ็บปวด โดยมีมมทูตใช้หอกแหลมคอยทิ่มแทง นลินจึงเริ่มบรรยายต่อไปว่า

“และนี่คือภาพจำลองเหตุการณ์ในวันนั้น พระพุทธองค์ทรงแสดงปาฏิหาริย์โดยการเปิดโลก ทำให้โลกสวรรค์ โลกมนุษย์ และโลกนรกได้เห็นซึ่งกันและกัน เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง เป็นผลให้นับแต่นั้นมา มนุษย์จึงเร่งทำความดีเพราะไม่อยากตกนรก เราจึงเรียกชื่อว่า ‘วันพระเจ้าเปิดโลก’

ประชาชนที่ไปทำบุญในวันนี้ ต่างนำอาหารมาตักบาตร เพื่อรับเสด็จพระพุทธเจ้า เชื่อกันว่าอาหารที่นำไปวันนี้คือ ข้าวต้มลูกโยน ซึ่งทำจากข้าวเหนียวห่อด้วยใบมะพร้าว ปล่อยางให้ยาวเพื่อใช้โยน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะในครั้งนั้นมีเทวดาและมนุษย์มากมายเข้าห้อมล้อมถวายอาหารพระพุทธเจ้า มีทั้งผู้ที่เข้าถึงพระองค์และผู้ที่ไม่ถึงพระองค์จึงต้องโยนอาหารเข้าไปถวาย”

“ครั้นมาถึงสมัยปัจจุบัน เมื่อถึงคราวทำบุญตักบาตรเทโว ประชาชนจะนำข้าวต้มลูกโยนมาถวาย เพื่อระลึกถึงพระพุทธเจ้าค่ะ กลุ่มของประเพณีภาคกลางขอจบการรายงานลงเพียงเท่านี้ สวัสดีค่ะ”

เสียงปรบมือดังส่งท้ายการพูดรายงานของนลิน ครุณน้ำหวานจึงเชิญกลุ่มต่อไป

“สวัสดีครับ ผมเป็นตัวแทนกลุ่มที่ ๓ ออกมารายงานประเพณีของภาคอีสานครับ” กวินกล่าวเสียงจะฉาน

“ประเพณีบุญบั้งไฟ จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเดือน ๖ หรือเดือนพฤษภาคม บุญบั้งไฟเป็นประเพณีที่สืบเนื่องมาจากพิธีการขอฝนจากเทวดา โดยมีตำนานเกี่ยวกับเรื่องพญาคันคากหรือพญาคางคก”

“คำว่า ‘บั้งไฟ’ เป็นคำภาษาอีสาน หมายถึง ไม้กระบอง ทำจากไม้ไผ่อัดดินปืนลงไปจนแน่น เพื่อจุดระเบิดให้พุ่งขึ้นไปในอากาศ ชาวอีสานมีความเชื่อว่า หากบั้งไฟขึ้นสูงหมายความว่า ฝนฟ้าและข้าวปลาอาหารจะอุดมสมบูรณ์ดี แต่ถ้าบั้งไฟแตกหรือไม่ขึ้นหมายความว่า ฝนฟ้าจะไม่ตกต้องตามฤดูกาล”

เมื่อกล่าวถึงตอนนี้ สมาชิกในกลุ่มได้ลากบั้งไฟจำลอง ที่ทำขึ้นจากท่อพลาสติกประดับตกแต่งอย่างสวยงามมาแสดง จากนั้นกรีนกล่าวต่อไปว่า

“ชาวบ้านช่วยกันแห่บั้งไฟไปที่วัด ระหว่างทางมีการแข่งและการฟ้อนเป็นที่สนุกสนาน จากนั้นชาวบ้านลากบั้งไฟไปจุดกลางทุ่งนา โดยทำเป็นพะองพาดขึ้นไปบนต้นไม้ใหญ่ แล้วจุดชนวนให้ดินปืนระเบิด บั้งไฟจะวิ่งพุ่งเป็นสีขาวขึ้นสู่ท้องฟ้า ในปัจจุบันนิยมจัดการประกวดด้านความสวยงามและความสูงของบั้งไฟที่จุดขึ้นไป ซึ่งจะจัดกันเป็นประจำทุกปี จนถือเป็นงานประเพณีของไทยเรา กลุ่มของผมขอจบการรายงานเพียงเท่านี้ สวัสดีครับ”

ทุกคนปรบมือให้กำลังใจ ครุณน้ำหวานจึงเชิญกลุ่มสุดท้ายออกมารายงานต่อไป

ที่มา: สุระ ดามาพงษ์ และคณะ. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ป. 6 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

ส่วนที่ ๖
แบบบันทึกและแบบประเมิน
รายวิชาเพิ่มเติม
หน้าที่พลเมือง ๖
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ...▶

แบบบันทึกผลการสำรวจ

เรื่อง การดูแลโบราณสถานและโบราณวัตถุ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ การดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุ

ผลการเรียนรู้

๔. เห็นคุณค่าและแนะนำผู้อื่นให้แสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

คำชี้แจง

แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มสำรวจโบราณสถานและโบราณวัตถุในชุมชนของตนเองว่ามีอะไรบ้าง มีสภาพเป็นอย่างไร จะมีการรักษาให้คงอยู่ตลอดไปได้อย่างไรบ้าง บันทึกผล แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

โบราณสถาน และโบราณวัตถุ	สภาพ	การดูแลรักษา

กลุ่มที่ _____

สมาชิก

๑. _____ ๔. _____

๒. _____ ๕. _____

๓. _____ ๖. _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ...▶

แบบบันทึกผลการสำรวจ

เรื่อง การรักษาสาธารณสมบัติ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ การรักษาสาธารณสมบัติ

ผลการเรียนรู้

๔. เห็นคุณค่าและแนะนำผู้อื่นให้แสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

คำชี้แจง

แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มสำรวจสาธารณสมบัติในชุมชนของตนเองว่ามีอะไรบ้าง มีสภาพเป็นอย่างไร ในส่วนที่ชำรุดเสียหาย จะมีวิธีการรักษาให้คงอยู่ตลอดไปได้อย่างไรบ้าง บันทึกผล แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน **แนวคำตอบ**

สาธารณสมบัติ	สภาพ	การดูแลรักษา
๑) ตู้โทรศัพท์	พัง ใช้งานไม่ได้	ไม่ทำลายตู้โทรศัพท์ที่เป็นทรัพย์สินของส่วนรวม
๒) สวนสาธารณะ	ทรุดโทรม	ไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ไม่ทำลายสิ่งของที่ใช้ในสวนสาธารณะ
๓) สนามเด็กเล่น	ชำรุดทรุดโทรม	ซ่อมแซม
๔) แม่น้ำลำคลอง	เน่าเสีย	ไม่ทิ้งขยะลงแม่น้ำ ลำคลอง

กลุ่มที่ _____

สมาชิก

๑. _____ ๔. _____

๒. _____ ๕. _____

๓. _____ ๖. _____

แบบบันทึกความรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ _____ เรื่อง _____

ผลการเรียนรู้

เรื่อง _____

ข้อมูลหรือความรู้ที่ได้ คือ

[illegible]

ชื่อ _____ นามสกุล _____ เลขที่ _____ ชั้น _____
โรงเรียน _____

แบบบันทึกความรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ _____ เรื่อง _____

ผลการเรียนรู้

เรื่อง _____

ข้อมูลหรือความรู้ที่ได้ คือ

[illegible]

กลุ่มที่ _____

สมาชิก

୧. _____ ୧. _____

১২. _____ ১৩. _____

၈. _____ ၉. _____

แบบบันทึกความรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ _____ เรื่อง _____

ผลการเรียนรู้ _____

เรื่อง _____

แผนที่ความคิดที่ได้ คือ

กลุ่มที่ _____
สมาชิก

๑. _____	๔. _____
๒. _____	๕. _____
๓. _____	๖. _____

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียนเรียงความ

เรื่อง _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ _____ หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน						รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	สรุปผล	
		การเน้นประโยคแรก (๕ คะแนน)	ประโยคหลักให้แนวคิดหลักที่สำคัญ ต่อย่อหน้า (๕ คะแนน)	เขียนประโยคที่สมบูรณ์ (๕ คะแนน)	คำสะกดผิดพยางค์ไม่เกิน ๕ คำ (๕ คะแนน)	สรุปอย่างมีเหตุผล (๖ คะแนน)	ลายมืออ่านออก (๔ คะแนน)		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										
๑๑										
๑๒										
๑๓										
๑๔										
๑๕										

เกณฑ์การประเมิน
ได้คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ตัวอย่างแบบประเมินทักษะการพูด

เรื่อง _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ _____ หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน									รวมคะแนน (๓๐ คะแนน)	สรุปผล	
		การปรากฏตัว (๓ คะแนน)	การเริ่มเรื่อง (๓ คะแนน)	การออกเสียงและจังหวะ (๔ คะแนน)	การลำดับเนื้อหา (๕ คะแนน)	บุคลิกท่าทาง (๒ คะแนน)	การใช้ถ้อยคำเหมาะสม (๓ คะแนน)	ความเข้าใจ (๒ คะแนน)	ความสนใจของผู้ฟัง (๒ คะแนน)	คุณค่าของเรื่องที่พูด (๓ คะแนน)		การสรุปที่เหมาะสม (๓ คะแนน)	ผ่าน
๑													
๒													
๓													
๔													
๕													
๖													
๗													
๘													
๙													
๑๐													
๑๑													
๑๒													
๑๓													
๑๔													
๑๕													

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปถือว่าผ่าน

ตัวอย่างแบบประเมินผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคล

ผลงาน/กิจกรรมที่ _____ เรื่อง _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ _____ หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ระดับคุณภาพ			
		ความถูกต้องของผลงาน/กิจกรรม (๖ คะแนน)	จุดเด่นของผลงาน/กิจกรรม (๔ คะแนน)	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๔ คะแนน)	รูปแบบการนำเสนอผลงาน (๓ คะแนน)	การนำไปใช้ประโยชน์ (๓ คะแนน)		๔	๓	๒	๑
๑											
๒											
๓											
๔											
๕											
๖											
๗											
๘											
๙											
๑๐											

เกณฑ์การประเมิน (ตัวอย่าง)

การสรุปผลการประเมินให้เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ กำหนดเกณฑ์ได้ตามความเหมาะสมหรืออาจใช้เกณฑ์ดังนี้

๑๘-๒๐ คะแนน = ๔ (ดีมาก)

๑๔-๑๗ คะแนน = ๓ (ดี)

๑๐-๑๓ คะแนน = ๒ (พอใช้)

๐-๙ คะแนน = ๑ (ควรปรับปรุง)

สรุปผลการประเมิน

☐

ดีมาก

☐

ดี

☐

พอใช้

☐

ควรปรับปรุง

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน

(_____)

_____ / _____ / _____

ตัวอย่างแบบประเมินผลงาน/กิจกรรมเป็นกลุ่ม

ผลงาน/กิจกรรมที่ _____ เรื่อง _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ _____ หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน					รวมคะแนน (๒๐ คะแนน)	ระดับคุณภาพ			
		ความถูกต้องของผลงาน/กิจกรรม (๖ คะแนน)	จุดเด่นของผลงาน/กิจกรรม (๔ คะแนน)	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (๔ คะแนน)	รูปแบบการนำเสนอผลงาน (๓ คะแนน)	การนำไปใช้ประโยชน์ (๓ คะแนน)		๔	๓	๒	๑
๑											
๒											
๓											
๔											
๕											
๖											
๗											
๘											
๙											
๑๐											

เกณฑ์การประเมิน (ตัวอย่าง)

การสรุปผลการประเมินให้เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ กำหนดเกณฑ์ได้ตามความเหมาะสมหรืออาจใช้เกณฑ์ดังนี้

๑๘-๒๐ คะแนน = ๔ (ดีมาก)

๑๔-๑๗ คะแนน = ๓ (ดี)

๑๐-๑๓ คะแนน = ๒ (พอใช้)

๐-๙ คะแนน = ๑ (ควรปรับปรุง)

สรุปผลการประเมิน

☐

ดีมาก

☐

ดี

☐

พอใช้

☐

ควรปรับปรุง

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน
(_____)
_____ / _____ / _____

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ผลงาน/กิจกรรมที่ _____ เรื่อง _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ _____ หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

คำชี้แจง

สังเกตพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
รายการประเมินพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน									รวมคะแนน	ระดับคุณภาพ				
		สนใจในการทำงาน	ไม่เอาเปรียบเพื่อนในการทำงาน	เสนอความคิดเห็น	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	มุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ	ประเมินและปรับปรุงงานด้วยความเต็มใจ	เคารพข้อตกลงของกลุ่ม	ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย		พอใจกับความสำเร็จของงาน	๔	๓	๒	๑
๑																
๒																
๓																
๔																
๕																
๖																
๗																
๘																
๙																
๑๐																

เกณฑ์การประเมิน

๑. การให้คะแนน ✓ ให้ ๑ คะแนน

๒. การสรุปผลการประเมินให้เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ กำหนดเกณฑ์ได้ตามความเหมาะสมหรืออาจใช้เกณฑ์ดังนี้

๙-๑๐ คะแนน = ๔ (ดีมาก)

๕-๖ คะแนน = ๒ (พอใช้)

๗-๘ คะแนน = ๓ (ดี)

๐-๔ คะแนน = ๑ (ควรปรับปรุง)

สรุปผลการประเมิน

☐

ดีมาก

☐

ดี

☐

พอใช้

☐

ควรปรับปรุง

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน
(_____)
_____ / _____ / _____

ตัวอย่างแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นกลุ่ม

ผลงาน/กิจกรรมที่ _____ เรื่อง _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ _____ หน่วยการเรียนรู้ที่ _____

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

คำชี้แจง

สังเกตพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
รายการประเมินพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน									รวมคะแนน	ระดับคุณภาพ			
		แบ่งงานกันรับผิดชอบ	มีการวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอน	ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ร่วมกันแสดงความคิดเห็น	รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม	นำมติ/ข้อตกลงของกลุ่มไปปฏิบัติ	ร่วมกันปรับปรุงผลงานด้วยความเต็มใจ	มุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ	พอใจกับความสำเร็จของงาน		บรรยากาศในการทำงาน	๔	๓	๒
๑															
๒															
๓															
๔															
๕															
๖															
๗															
๘															
๙															
๑๐															

เกณฑ์การประเมิน

๑. การให้คะแนน ✓ ให้ ๑ คะแนน

๒. การสรุปผลการประเมินให้เป็นระดับคุณภาพ ๔, ๓, ๒, ๑ กำหนดเกณฑ์ได้ตามความเหมาะสมหรืออาจใช้เกณฑ์ดังนี้

๙-๑๐ คะแนน = ๔ (ดีมาก)

๕-๖ คะแนน = ๒ (พอใช้)

๗-๘ คะแนน = ๓ (ดี)

๐-๔ คะแนน = ๑ (ควรปรับปรุง)

สรุปผลการประเมิน

☐

ดีมาก

☐

ดี

☐

พอใช้

☐

ควรปรับปรุง

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน
(_____)
_____ / _____ / _____

ตัวอย่างแบบประเมินรายงานการศึกษาค้นคว้า

เรื่อง _____ กลุ่มที่ _____
ภาคเรียนที่ _____ ชั้น _____

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน						รวมจำนวนรายการที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	สรุปผล	
		เนื้อหาสาระครบถ้วนตรงตามประเด็น	ความถูกต้องของเนื้อหาสาระ	ภาษาถูกต้องเหมาะสม	ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้หลากหลาย	รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจ	ประเมิน ปรับปรุง และแสดงความรู้สึกต่อชิ้นงาน		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑										
๒										
๓										
๔										
๕										
๖										
๗										
๘										
๙										
๑๐										

เกณฑ์การประเมิน แยกตามองค์ประกอบย่อย ๖ ด้าน

รายการที่ ๑ เนื้อหาสาระครบถ้วนตรงตามประเด็น

- ๔ หมายถึง มีเนื้อหาสาระครบถ้วนตามประเด็นที่กำหนดทั้งหมด
- ๓ หมายถึง มีเนื้อหาสาระค่อนข้างครบถ้วนตามประเด็นที่กำหนดทั้งหมด
- ๒ หมายถึง มีเนื้อหาสาระไม่ครบถ้วนตามประเด็น แต่ภาพรวมของเนื้อหาสาระทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์พอใช้
- ๑ หมายถึง มีเนื้อหาสาระไม่ครบถ้วน ภาพรวมของเนื้อหาสาระทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง

รายการที่ ๒ ความถูกต้องของเนื้อหาสาระ

- ๔ หมายถึง เนื้อหาสาระทั้งหมดถูกต้องตามข้อเท็จจริงและหลักวิชา
- ๓ หมายถึง เนื้อหาสาระเกือบทั้งหมดถูกต้องตามข้อเท็จจริงและหลักวิชา

- ๒ หมายถึง เนื้อหาสาระบางส่วนถูกต้องตามข้อเท็จจริง แต่หลักวิชาต้องแก้ไขบางส่วน
- ๑ หมายถึง เนื้อหาสาระส่วนใหญ่ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง หลักวิชาต้องแก้ไขเป็นส่วนใหญ่

รายการที่ ๓ ภาษาถูกต้องเหมาะสม

- ๔ หมายถึง สะกดการันต์ถูกต้อง ถ้อยคำสำนวนเหมาะสมดีมาก ลำดับความได้ชัดเจน เข้าใจง่าย
- ๓ หมายถึง สะกดการันต์ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ถ้อยคำสำนวนเหมาะสมดี ลำดับความได้ใช้พอใช้
- ๒ หมายถึง สะกดการันต์ผิดอยู่บ้าง ถ้อยคำสำนวนเหมาะสมพอใช้ ลำดับความพอเข้าใจ
- ๑ หมายถึง สะกดการันต์ผิดมาก ถ้อยคำสำนวนไม่เหมาะสม ลำดับความได้ไม่ชัดเจน

รายการที่ ๔ ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย

- ๔ หมายถึง ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายตั้งแต่ ๔ แหล่งขึ้นไป
- ๓ หมายถึง ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายตั้งแต่ ๓ แหล่งขึ้นไป
- ๒ หมายถึง ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ ๒ แหล่ง
- ๑ หมายถึง ใช้ความรู้เพียงแหล่งการเรียนรู้เดียว

รายการที่ ๕ รูปแบบการนำเสนอน่าสนใจ

- ๔ หมายถึง รูปแบบการนำเสนองานแปลกใหม่ น่าสนใจดี ลำดับเรื่องราวได้ดีมาก
- ๓ หมายถึง รูปแบบการนำเสนองานน่าสนใจ ลำดับเรื่องราวได้ดี
- ๒ หมายถึง รูปแบบการนำเสนองานน่าสนใจพอใช้ ลำดับเรื่องราวได้พอใช้
- ๑ หมายถึง รูปแบบการนำเสนองานไม่น่าสนใจ ลำดับเรื่องราวได้ไม่ดี

รายการที่ ๖ ประเมิน ปรับปรุง และแสดงความรู้สึกต่อชิ้นงาน

- ๔ หมายถึง วิเคราะห์ข้อเด่น ข้อด้อยของงานได้ชัดเจน ปรับปรุงพัฒนางานได้เหมาะสม และแสดงความรู้สึกต่องานทั้งกระบวนการทำงานและผลงานได้อย่างชัดเจน
- ๓ หมายถึง วิเคราะห์ข้อเด่น ข้อด้อยของงานได้บางส่วน ปรับปรุงพัฒนางานได้บ้าง และแสดงความรู้สึกต่องานได้แต่ไม่ครบถ้วน
- ๒ หมายถึง วิเคราะห์ข้อเด่น ข้อด้อยของงานได้เล็กน้อย ปรับปรุงพัฒนางานด้วยตนเองไม่ได้ ต้องได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น และแสดงความรู้สึกต่องานได้แต่ไม่ครบถ้วน
- ๑ หมายถึง วิเคราะห์ข้อเด่น ข้อด้อยของงานไม่ได้ ไม่ปรับปรุงพัฒนางาน และแสดงความรู้สึกต่องานได้เล็กน้อยหรือไม่แสดงความรู้สึกต่องาน

เกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน

นักเรียนต้องมีพฤติกรรมอย่างน้อยระดับ ๓ ขึ้นไปในแต่ละรายการ จำนวน ๔ ใน ๖ รายการ จึงจะถือว่าผ่าน

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน
(_____)
_____ / _____ / _____

มิติคุณภาพของการบันทึกผลงาน

กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการบันทึกผลงานโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า ๔ ระดับ ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ
<ul style="list-style-type: none"> – บันทึกผลงานได้ถูกต้องตามจุดประสงค์ เขียนบันทึกได้ชัดเจน แนวคิดหลักถูกต้อง มีประเด็นสำคัญครบถ้วน – ใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม คำศัพท์ถูกต้อง 	๔
<ul style="list-style-type: none"> – บันทึกผลงานได้ถูกต้องตามจุดประสงค์ เขียนบันทึกที่มีบางส่วนยังไม่ชัดเจน แนวคิดหลักถูกต้อง มีประเด็นสำคัญครบถ้วน – ใช้ภาษา คำศัพท์ไม่ถูกต้องในบางส่วน 	๓
<ul style="list-style-type: none"> – บันทึกผลงานยึดตามจุดประสงค์ เขียนบันทึกไม่ชัดเจน แนวคิดหลักบางส่วนไม่ถูกต้อง ส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญมีไม่ครบถ้วน – ใช้ภาษา คำศัพท์ไม่ถูกต้องในบางส่วน 	๒
<ul style="list-style-type: none"> – บันทึกผลงานไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ เขียนบันทึกไม่ชัดเจน และแนวคิดหลักส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง – ใช้ภาษา คำศัพท์ไม่ถูกต้อง 	๑

ตัวอย่างแบบประเมินโครงงาน

ชื่อโครงงาน _____ กลุ่มที่ _____
 ภาคเรียนที่ _____ ชั้น _____

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน				รวมจำนวนรายการที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	สรุปผล	
		ความสำคัญของการจัดทำโครงงาน	เนื้อหาของโครงงาน	กระบวนการทำโครงงาน	การนำเสนอโครงงาน		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑								
๒								
๓								
๔								
๕								
๖								
๗								
๘								
๙								
๑๐								
๑๑								
๑๒								
๑๓								
๑๔								
๑๕								

เกณฑ์การประเมิน แยกตามองค์ประกอบย่อย ๔ ด้าน

รายการที่ ๑ ความสำคัญของการจัดทำโครงงาน

- ๔ หมายถึง มีการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สอดคล้องกับเนื้อหา และมีประโยชน์ในชีวิตจริง
- ๓ หมายถึง มีการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บางส่วนไม่สอดคล้องกับเนื้อหา แต่มีประโยชน์ในชีวิตจริง

- ๒ หมายถึง มีการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา และไม่มีประโยชน์ในชีวิตจริง
- ๑ หมายถึง มีการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม แต่ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา และไม่มีประโยชน์ในชีวิตจริง

รายการที่ ๒ เนื้อหาของโครงการ

- ๔ หมายถึง เนื้อหาถูกต้องครบถ้วน ใช้แนวคิดและข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม และมีการสรุปได้ดี
- ๓ หมายถึง เนื้อหาเกือบทั้งหมดถูกต้อง ใช้แนวคิดที่เหมาะสม มีข้อมูลข่าวสารบางเรื่องไม่เหมาะสม และการสรุปต้องแก้ไข
- ๒ หมายถึง เนื้อหาบางส่วนถูกต้อง แนวคิดและข้อมูลข่าวสารบางส่วนต้องแก้ไข และการสรุปต้องแก้ไข
- ๑ หมายถึง เนื้อหาส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง แนวคิดและข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่ต้องแก้ไข และการสรุปต้องแก้ไขทั้งหมด

รายการที่ ๓ กระบวนการทำโครงการ

- ๔ หมายถึง มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินงานตามแผน ลงมือปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ และมีการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงาน
- ๓ หมายถึง มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินงานตามแผน ลงมือปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ แต่ขาดการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงาน
- ๒ หมายถึง มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ แต่ไม่ได้ดำเนินงานตามแผน แม้จะปฏิบัติจนประสบความสำเร็จและมีการประเมินและปรับปรุงการดำเนินงานก็ตาม
- ๑ หมายถึง มีการวางแผนไม่เป็นระบบ การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ

รายการที่ ๔ การนำเสนอโครงการ

- ๔ หมายถึง สื่อความหมายได้ชัดเจน ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ใช้รูปแบบที่เหมาะสม และข้อสรุปของโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- ๓ หมายถึง สื่อความหมายได้ชัดเจน ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ใช้รูปแบบที่ไม่ค่อยเหมาะสม แต่ข้อสรุปของโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- ๒ หมายถึง สื่อความหมายไม่ค่อยชัดเจน ข้อมูลบางส่วนขาดความสมบูรณ์ ใช้รูปแบบที่ไม่เหมาะสม ข้อสรุปของโครงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทั้งหมด
- ๑ หมายถึง สื่อความหมายไม่ชัดเจน ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่สมบูรณ์ ใช้รูปแบบที่ไม่เหมาะสม และข้อสรุปของโครงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เกณฑ์การตัดสินผลการประเมิน

นักเรียนต้องมีพฤติกรรมอย่างน้อยระดับ ๓ ขึ้นไปในแต่ละรายการ จำนวน ๓ ใน ๔ รายการ จึงจะถือว่าผ่าน

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน
(_____)
_____/_____/_____

แบบบันทึกความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลงาน ในแฟ้มสะสมผลงาน

ชื่อผลงาน _____ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
หน่วยการเรียนรู้ที่ _____ เรื่อง _____

รายการประเมิน	บันทึกความคิดเห็นของนักเรียน
๑. เหตุผลที่เลือกผลงานชิ้นนี้ไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน	_____ _____
๒. จุดเด่นและจุดด้อยของผลงานชิ้นนี้มีอะไรบ้าง	_____ _____
๓. ถ้าจะปรับปรุงผลงานชิ้นนี้ให้ดีขึ้นควรปรับปรุงอย่างไร	_____ _____
๔. ผลงานชิ้นนี้ควรได้คะแนนเท่าใด เพราะเหตุใด (ถ้ากำหนดให้คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)	_____ _____

ความคิดเห็นของครูหรือที่ปรึกษา

ความคิดเห็นของผู้ปกครอง

ผลการประเมินของเพื่อน

ตัวอย่างแบบประเมินแฟ้มสะสมผลงาน

ชื่อโครงการ _____ กลุ่มที่ _____
ภาคเรียนที่ _____ ชั้น _____

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	๔	๓	๒	๑
๑. โครงสร้างและองค์ประกอบ				
๒. แนวความคิดหลัก				
๓. การประเมินผล				
๔. การนำเสนอ				

เกณฑ์การประเมิน แยกตามองค์ประกอบย่อย ๔ ด้าน

ระดับคุณภาพ	รายการประเมิน
รายการที่ ๑ โครงสร้างและองค์ประกอบ	
๔	ผลงานมีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วนและจัดเก็บได้อย่างเป็นระบบ
๓	ผลงานมีองค์ประกอบที่สำคัญเกือบครบถ้วนและส่วนใหญ่จัดเก็บอย่างเป็นระบบ
๒	ผลงานมีองค์ประกอบที่สำคัญเป็นส่วนใหญ่ แต่บางชิ้นงานมีการจัดเก็บที่เป็นระบบ
๑	ผลงานขาดองค์ประกอบที่สำคัญและการจัดเก็บไม่เป็นระบบ
รายการที่ ๒ แนวความคิดหลัก	
๔	ผลงานสะท้อนแนวความคิดหลักของนักเรียนที่ได้ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง มีหลักฐานแสดงว่ามีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้มาก
๓	ผลงานสะท้อนแนวความคิดหลักของนักเรียนที่ได้ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง มีหลักฐานแสดงว่าสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ตัวอย่างได้
๒	ผลงานสะท้อนแนวความคิดหลักของนักเรียนที่ได้ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง มีหลักฐานแสดงถึงความพยายามที่จะนำไปใช้ประโยชน์
๑	ผลงานจัดไม่เป็นระบบ มีหลักฐานแสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองน้อยมาก
รายการที่ ๓ การประเมินผล	
๔	มีการประเมินความสามารถและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงาน รวมทั้งมีการเสนอแนะโครงการที่เป็นไปได้ที่จะจัดทำต่อไปได้อย่างชัดเจนหลายโครงการ
๓	มีการประเมินความสามารถและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงาน รวมทั้งมีการเสนอแนะโครงการที่ควรจัดทำต่อไป
๒	มีการประเมินความสามารถและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงานบ้าง รวมทั้งมีการเสนอแนะโครงการที่จะทำต่อไปแต่ไม่ชัดเจน
๑	มีการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลงานน้อยมาก และไม่มีข้อเสนอแนะใด ๆ

ระดับคุณภาพ	รายการประเมิน
รายการที่ ๔ การนำเสนอ	
๔	เขียนบทสรุปและรายงานที่มีระบบดี มีขั้นตอน มีข้อมูลครบถ้วน มีการประเมินผลครบถ้วน แสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๓	เขียนบทสรุปและรายงานแสดงให้เห็นว่ามีขั้นตอนการจัดเก็บผลงาน มีการประเมินผลงานเป็นส่วนมาก
๒	เขียนบทสรุปและรายงานแสดงให้เห็นว่ามีขั้นตอนการจัดเก็บผลงาน มีการประเมินผลเป็นบางส่วน
๑	เขียนบทสรุปและรายงานแสดงให้เห็นว่ามีขั้นตอนการจัดเก็บผลงาน แต่ไม่มีการประเมินผล

ระดับคุณภาพ	รายการประเมิน
๔	ผลงานมีรายละเอียดมากเพียงพอ ไม่มีข้อผิดพลาดหรือแสดงถึงความไม่เข้าใจ มีความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาโดยมีการบูรณาการหรือเชื่อมโยงแนวความคิดหลักต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
๓	ผลงานมีรายละเอียดมากเพียงพอและไม่มีข้อผิดพลาดหรือแสดงถึงความไม่เข้าใจ แต่ข้อมูลต่าง ๆ เป็นลักษณะของการนำเสนอที่ไม่ได้บูรณาการระหว่างข้อมูลกับแนวความคิดหลักของเรื่องที่ศึกษา
๒	ผลงานมีรายละเอียดที่บันทึกไว้ แต่พบว่าบางส่วนมีความผิดพลาดหรือไม่ชัดเจน หรือแสดงถึงความไม่เข้าใจเรื่องที่ศึกษา
๑	ผลงานมีข้อมูลน้อย ไม่มีรายละเอียดบันทึกไว้

ส่วนที่ ๓
ความรู้เสริม
รายวิชาเพิ่มเติม
หน้าที่พลเมือง ๖
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

โครงการ (Project Work)

โครงการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตามแผนการดำเนินงานที่นักเรียนได้จัดขึ้น โดยครูช่วยให้คำแนะนำปรึกษา กระตุ้นให้คิด และติดตามการปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย โครงการแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. โครงการประเภทสำรวจ รวบรวมข้อมูล
๒. โครงการประเภททดลอง ค้นคว้า
๓. โครงการที่เป็นการศึกษาความรู้ ทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดใหม่
๔. โครงการประเภทสิ่งประดิษฐ์

การเรียนรู้ด้วยโครงการมีขั้นตอน ดังนี้

๑. กำหนดหัวข้อที่จะศึกษา นักเรียนคิดหัวข้อโครงการ ซึ่งอาจได้มาจากความอยากรู้อยากเห็น ของนักเรียนเอง หรือได้จากการอ่านหนังสือ บทความ การไปทัศนศึกษาดูงาน เป็นต้น โดยนักเรียน ต้องตั้งคำถามว่า “จะศึกษาอะไร” “ทำไมต้องศึกษาเรื่องดังกล่าว”

๒. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง นักเรียนศึกษาบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง และปรึกษาครูหรือ ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ

๓. เขียนเค้าโครงของโครงการหรือสร้างแผนที่ความคิด โดยทั่วไปเค้าโครงของโครงการ จะประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) ชื่อโครงการ
- ๒) ชื่อผู้ทำโครงการ
- ๓) ชื่อที่ปรึกษาโครงการ
- ๔) ระยะเวลาดำเนินการ
- ๕) หลักการและเหตุผล
- ๖) วัตถุประสงค์
- ๗) สมมุติฐานของการศึกษาในกรณีที่เป็นโครงการทดลอง
- ๘) ขั้นตอนการดำเนินงาน
- ๙) ปฏิบัติโครงการ
- ๑๐) ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- ๑๑) เอกสารอ้างอิง/บรรณานุกรม

๔. ปฏิบัติโครงการ ลงมือปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ ในระหว่างปฏิบัติงานควรมี การจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียดว่าทำอะไร ได้ผลอย่างไร มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไร และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

๕. **เขียนรายงาน** เป็นการรายงานสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบแนวคิด วิธีดำเนินงาน ผลที่ได้รับ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการ ซึ่งการเขียนรายงานนี้ควรใช้ภาษาที่กระชับ เข้าใจง่าย ชัดเจน และครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา

๖. **แสดงผลงาน** เป็นการนำผลของการดำเนินงานมาเสนอ อาจจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดนิทรรศการ การทำเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมัลติมีเดีย หรืออาจนำเสนอในรูปแบบของการแสดงผลงาน การนำเสนอด้วยวาจา บรรยาย อภิปรายกลุ่ม สาทิต

แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

แฟ้มสะสมผลงาน หมายถึง แหล่งรวบรวมเอกสาร ผลงาน หรือหลักฐาน เพื่อใช้สะท้อนถึง ผลสัมฤทธิ์ ความสามารถ ทักษะ และพัฒนาการของนักเรียน มีการจัดเรียงเรียงผลงานไว้อย่างมีระบบ โดยนำความรู้ ความคิด และการนำเสนอมาผสมผสานกัน ซึ่งนักเรียนเป็นผู้คัดเลือกผลงาน และมีส่วนร่วมในการประเมิน แฟ้มสะสมผลงานจึงเป็นหลักฐานสำคัญที่จะทำให้ นักเรียนสามารถมองเห็นพัฒนาการของตนเองได้ตามสภาพจริง รวมทั้งเห็นข้อบกพร่อง และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป

ลักษณะสำคัญของการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน

๑. ครูสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีผลงานสะสมไว้ ครูจะทราบจุดเด่น จุดด้อยของนักเรียนแต่ละคนจากแฟ้มสะสมผลงาน และสามารถติดตามพัฒนาการได้อย่างต่อเนื่อง
๒. มุ่งวัดศักยภาพของนักเรียนในการผลิตหรือสร้างผลงานมากกว่าการวัดความจำจากการทำแบบทดสอบ
๓. วัดและประเมินโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ นักเรียนเป็นผู้วางแผน ลงมือปฏิบัติงาน รวมทั้งประเมินและปรับปรุงตนเอง ซึ่งมีครูเป็นผู้ชี้แนะ เน้นการประเมินผลย่อยมากกว่าการประเมินผลรวม
๔. ฝึกให้นักเรียนรู้จักการประเมินตนเองและหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาตนเอง
๕. ช่วยให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง รู้ว่าตนเองมีจุดเด่นในเรื่องใด
๖. ช่วยในการสื่อความหมายเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ตลอดจนพัฒนาการของนักเรียน ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เช่น ผู้ปกครอง ฝ่ายแนะแนว ตลอดจนผู้บริหารของโรงเรียน

ขั้นตอนการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน

การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานมี ๑๐ ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

๑. การวางแผนจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานต้องมีส่วนร่วมระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง

ครู การเตรียมตัวของครูต้องเริ่มจากการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร คู่มือครู คำอธิบายรายวิชา วิธีการวัดและประเมินผลในหลักสูตร รวมทั้งครูต้องมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน จึงสามารถวางแผนกำหนดชิ้นงานได้

นักเรียน ต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดชิ้นงาน และบทบาทในการทำงานกลุ่ม โดยครูต้องแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้า

ผู้ปกครอง ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกผลงาน การแสดงความคิดเห็น และรับรู้พัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นก่อนทำแฟ้มสะสมผลงาน ครูต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบหรือขอความร่วมมือ รวมทั้งให้ความรู้ในเรื่องการประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานแก่ผู้ปกครองเมื่อมีโอกาส

๒. การรวบรวมผลงานและจัดระบบแฟ้ม ในการรวบรวมผลงานต้องออกแบบการจัดเก็บหรือแยกหมวดหมู่ของผลงานให้ดี เพื่อสะดวกและง่ายต่อการนำข้อมูลออกมาใช้ แนวทางการจัดหมวดหมู่ของผลงาน เช่น

๑) จัดแยกตามลำดับวันและเวลาที่สร้างผลงานขึ้นมา

๒) จัดแยกตามความซับซ้อนของผลงาน เป็นการแสดงถึงทักษะหรือพัฒนาการของนักเรียนที่มากขึ้น

๓) จัดแยกตามวัตถุประสงค์ เนื้อหา หรือประเภทของผลงาน

ผลงานที่อยู่ในแฟ้มสะสมผลงานอาจมีหลายเรื่อง หลายวิชา ดังนั้นนักเรียนจะต้องทำเครื่องมือในการช่วยค้นหา เช่น สารบัญ ดัชนีเรื่อง จุดสี แถบสีติดไว้ที่ผลงานโดยมีรหัสที่แตกต่างกัน

๓. การคัดเลือกผลงาน ในการคัดเลือกผลงานนั้นควรให้สอดคล้องกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่โรงเรียน ครู หรือนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้นมา และผู้คัดเลือกผลงานควรเป็นนักเรียนเจ้าของแฟ้มสะสมผลงาน หรือมีส่วนร่วมกับครู เพื่อน และผู้ปกครอง

ผลงานที่เลือกเข้าแฟ้มสะสมผลงานควรมีลักษณะ ดังนี้

๑) สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

๒) เป็นผลงานชิ้นที่ดีที่สุด มีความหมายต่อนักเรียนมากที่สุด

๓) สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการของนักเรียนในทุกด้าน

๔) เป็นสื่อที่จะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู ผู้ปกครอง และเพื่อน ๆ

ส่วนจำนวนชิ้นงานนั้นให้กำหนดตามความเหมาะสม ไม่ควรมีมากเกินไป เพราะอาจจะทำให้ผลงานบางชิ้นไม่มีความหมาย แต่ถ้ามีน้อยเกินไปจะทำให้การประเมินไม่มีประสิทธิภาพ

๔. การสร้างสรรค์แฟ้มสะสมผลงานให้มีเอกลักษณ์ของตนเอง โครงสร้างหลักของแฟ้มสะสมผลงานอาจเหมือนกัน แต่นักเรียนสามารถตกแต่งรายละเอียดย่อยให้แตกต่างกัน ตามความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล โดยอาจใช้ภาพ สี สติกเกอร์ ตกแต่งให้สวยงามเน้นเอกลักษณ์ของเจ้าของแฟ้มสะสมผลงาน

๕. การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน ในขั้นตอนนี้นักเรียนจะได้รู้จักการวิพากษ์วิจารณ์ หรือสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของตนเอง ตัวอย่างข้อความที่ใช้แสดงความรู้สึกต่อผลงาน เช่น

- ๑) ได้แนวคิดจากการทำผลงานชิ้นนี้มาจากไหน
- ๒) เหตุผลที่เลือกผลงานชิ้นนี้คืออะไร
- ๓) จุดเด่นและจุดด้อยของผลงานชิ้นนี้คืออะไร
- ๔) รู้สึกพอใจกับผลงานชิ้นนี้มากน้อยเพียงใด
- ๕) ได้ข้อคิดอะไรจากการทำผลงานชิ้นนี้

๖. การตรวจสอบความสามารถของตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินความสามารถของตนเอง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ย่อย ๆ ที่ครูและนักเรียนช่วยกันกำหนดขึ้น เช่น นิสัยการทำงาน ทักษะทางสังคม การทำงานเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด การขอความช่วยเหลือเมื่อมีความจำเป็น เป็นต้น นอกจากนี้การตรวจสอบความสามารถตนเองอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนเขียนวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ของตนเอง และสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

๗. การประเมินผลงาน เป็นขั้นตอนที่สำคัญเนื่องจากการเป็นการสรุปคุณภาพของงานและความสามารถหรือพัฒนาการของนักเรียน การประเมินแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ การประเมินโดยไม่ให้ระดับคะแนน และการประเมินโดยให้ระดับคะแนน

๑) การประเมินโดยไม่ให้ระดับคะแนน ครูกลุ่มนี้มีความเชื่อว่า แฟ้มสะสมผลงานมีไว้เพื่อศึกษากระบวนการทำงาน ศึกษาความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อผลงานของตนเอง ตลอดจนดูพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ ครู ผู้ปกครอง และเพื่อนสามารถให้คำชี้แนะแก่นักเรียนได้ ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องกังวลว่าจะได้คะแนนมากน้อยเท่าไร

๒) การประเมินโดยให้ระดับคะแนน มีทั้งการประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ การประเมินระหว่างภาคเรียน และการประเมินปลายภาคเรียน ซึ่งจะช่วยในวัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติเป็นหลัก การประเมินแฟ้มสะสมผลงานต้องกำหนดมิติการให้คะแนน (Scoring Rubrics) ตามเกณฑ์ที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้น การให้ระดับคะแนนมีทั้งการให้คะแนนเป็นรายชิ้นก่อนเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงาน และการให้คะแนนแฟ้มสะสมผลงานทั้งแฟ้ม ซึ่งมาตรฐานคะแนนนั้นต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน และมุ่งเน้นพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนมากกว่าการนำไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น

๘. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ เพื่อน ครู และผู้ปกครอง อาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดประชุมในโรงเรียนโดยเชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาร่วมกันพิจารณาผลงาน การสนทนาแลกเปลี่ยนระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การส่งแฟ้มสะสมผลงานไปให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยให้ข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำ

ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์นั้นนักเรียนจะต้องเตรียมคำถามเพื่อถามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงงานของตนเอง ตัวอย่างคำถาม เช่น

- ๑) ท่านคิดอย่างไรกับผลงานชิ้นนี้
- ๒) ท่านคิดว่าควรปรับปรุงแก้ไขส่วนใดอีกบ้าง
- ๓) ผลงานชิ้นใดที่ท่านชอบมากที่สุด เพราะอะไร

๙. การปรับเปลี่ยนผลงาน หลังจากที่นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และได้รับคำแนะนำจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแล้ว จะนำมาปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น นักเรียนสามารถนำผลงานที่ดีกว่าเก็บเข้าแฟ้มสะสมผลงานแทนผลงานเดิม ทำให้แฟ้มสะสมผลงานมีผลงานที่ดี ทันสมัย และตรงตามจุดประสงค์ในการประเมิน

๑๐. การประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียน เป็นการแสดงนิทรรศการผลงานของนักเรียน โดยนำแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนทุกคนมาจัดแสดงร่วมกัน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ครู และนักเรียนทั่วไปได้เข้าชมผลงาน ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

ผู้ที่เริ่มต้นทำแฟ้มสะสมผลงานอาจไม่ต้องดำเนินการทั้ง ๑๐ ขั้นตอนนี้ อาจใช้ขั้นตอนหลัก ๆ คือ การรวบรวมผลงานและการจัดระบบแฟ้ม การคัดเลือกผลงาน และการแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกต่อผลงาน

องค์ประกอบสำคัญของแฟ้มสะสมผลงาน มีดังนี้

๑. ส่วนนำ ประกอบด้วย

- ปก
- คำนำ
- สารบัญ
- ประวัติส่วนตัว
- จุดมุ่งหมายของการทำแฟ้มสะสมผลงาน

๒. ส่วนเนื้อหาเพิ่ม ประกอบด้วย

- ผลงาน
- ความคิดเห็นที่มีต่อผลงาน
- Rubrics ประเมินผลงาน

๓. ส่วนข้อมูลเพิ่มเติม ประกอบด้วย

- ผลการประเมินการเรียนรู้
- การรายงานความก้าวหน้าโดยครู
- ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น เพื่อน ผู้ปกครอง

รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ค่านิยม ๑๒ ประการ

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม
๕. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
๖. มีศีลธรรม จักหาความสัตย์ พึ่งสัตย์ผู้อื่น เมื่อแฉ่งและแบ่งปัน
๗. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๑๐. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายช่วยเหลือ และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี
๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา
๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ
๒๕๕๗

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ

รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
พระบรมราชูปถัมภ์

หนึ่งรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
สองชื่อสัตย์ เสียสละ อดทนได้
สามกตัญญู พ่อแม่ สุดหัวใจ
สี่มุ่งได้ แฝ้าเรียน เพียรวิชา
ห้ารักษา วัฒนธรรม ประจําชาติ
หกไม่ขาด ศีลธรรม ศาสนา
เจ็ดเรียนรู้ อดิประเทศ ของประชา
แปดรักษา วินัย กฎหมายไทย
เก้าปฏิบัติ ตามพระ ราชคำรัส
สิบเมตตา พองเพียง เมื่องชีฟ้าได้
สิบเอ็ดต้อง เข้มแข็ง ทั้งกายใจ
สิบสองไซร้ คืออะไร ให้ส่วนรวม

คำนิยามหลักแห่งชาติ ๑๒ ประการ

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
๒. ชื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม
๕. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันดีงาม
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ทรงใฝ่ดีผู้อื่น เมื่อแบ่งและแบ่งเป็น
๗. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๑๐. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปณิธานศรัทธาของพระอริยสงฆ์แห่งศาสนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมใจระดมเงินทองเพื่อการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภัยก็ร่วมกันแก้ไข
๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา
๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ
๒๕๕๗

คณะกรรมการสภานโยบาย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรมศึกษาธิการ

บทอาขยาน “ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ”

	หนึ่ง	รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	
	สอง	ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทนได้	
	สาม	กตัญญู พ่อแม่ สุดหัวใจ	
	สี่	มุ่งมั่น เล่าเรียน เพียรวิชา	
	ห้า	รักษา วัฒนธรรม ประจำชาติ	
	หก	ไม่ขาด ศีลธรรม ศาสนา	
	เจ็ด	เรียนรู้ อธิปไตย ของประชา	
	แปด	รักษา วินัย กฎหมายไทย	
	เก้า	ปฏิบัติ ตามพระ ราชดำรัส	
	สิบ	ไม่ขาด เพียงพอ เลี้ยงชีพได้	
	สิบเอ็ด	ต้อง เข้มแข็ง ทั้งกายใจ	
	สิบสอง	ไซ้ร้ คิดอะไร ให้ส่วนรวม	

บทอาขยาน “ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ”

- หนึ่ง รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
สอง ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทนได้
สาม กตัญญู พ่อแม่ สุดหัวใจ
สี่ มุ่งใฝ่ เล่าเรียน เพียรวิชา
ห้า รักษา วัฒนธรรม ประจำชาติ
หก ไม่ขาด ศีลธรรม ศาสนา
เจ็ด เรียนรู้ อธิปไตย ของประชา
แปด รักษา วินัย กฎหมายไทย
เก้า ปฏิบัติ ตามพระ ราชดำรัส
สิบ ไม่ขาด เพียงพอ เลี้ยงชีพได้
สิบเอ็ด ต้อง เข้มแข็ง ทั้งกายใจ
สิบสอง ไซ้รู้ คิดอะไร ให้ส่วนรวม